

2004-02-24

PĚSTOVÁNÍ ROSTLIN:

Rostlinná výroba:

- Ü Odvětví zemědělství
- Ü Nauka o kulturních rostlinách
- Ü Teoretický vědní obor

Úloha rostlinné výroby:

- Ü **Zajištění** potravinářských a průmyslových **surovin**. U všech hlavních produktů je české zemědělství schopno zajistit domácí spotřebu vlastní produkcí při srovnatelných nákladech se zeměmi EU. Ekonomické a konkurenční schopné produkty.
- Ü Přispívá k **zajištění obživy** obyvatel. Vlastní produkce musí být ekonomicky zdůvodnitelná.
- Ü Vytváří současný i budoucí **charakter krajiny**, podílí se na estetických prvcích krajiny spolu s lesnictvím, urbanistikou aj.
- Ü Spolu s dalšími odvětvími zemědělství **přispívá k ekologické stabilitě prostředí** (podle způsobu hospodaření ji může zvyšovat, udržovat i narušovat např. eroze).
- Ü Zásady správné zemědělské praxe. Podle zásad vydaných EU.
- Ü **Pěstování rostlin** (stejně jako chov zvířat) působí dlouhodobě na kvalitu vody (pěstování trvalých travních porostů a jiných plodin, které živiny využijí a „nepustí“ do podzemních zdrojů).
- Ü Úloha rostlinné výroby v budoucnosti může spočívat i v produkci rostlin jako trvale obnovitelných **zdrojů energie**.

Charakteristika současného tržního zemědělství:

- Ü Základním rysem současného hospodaření na půdě by mělo být setrvalé zemědělství
- Ü Principem SZ je, že nevyčerpává půdu ani neochuzuje lidi.
- Ü Obecně je SZ ekologicky únosné, ekonomicky přijatelné, sociálně spravedlivé a humánní.

Trendy světového agrárního trhu:

1. Nepřetržitě vzrůstá objem obchodovaného agrárního zboží.
 2. Přesto klesá podíl zemědělský a potravinářských komodit na hodnotě celkového světového obchodu.
 3. Klesá míra dominance rozhodujících světových vývozců agrárních komodit. Mění se světové mapy hlavních přesunů agrárního zboží.
 4. Dlouhodobý vývoj agrárního trhu není pro většinu zemědělských prvovýrobců příznivý.
- Ü Mezinárodní agrární trh je již více než 20 let „trhem kupujícího“ (určuje podmínky obchodu, neboť je v převaze nabídka nad poptávkou).
 - Ü **Důsledek:** dlouhodobý pokles reálných cen většiny obchodovaných komodit, ceny vstupů však rostou.
 - Ü **Míra dopadů** je v každé zemi jiná, závisí na agrární politice, na ochotě a možnosti vlád pomoci zemědělství rozpočtovými prostředky

Stav a rozsah rostlinné výroby v ČR:

1. Struktura zemědělského půdního fondu (plocha jednotlivých kultur),
2. Zastoupení jednotlivých skupin plodin na orné půdě,
3. Dosahované hektarové výnosy plodin a jejich celkové produkce,
4. Úroveň vstupů do výroby (spotřeba hnojiv, pesticidů, ...)
5. Způsob obhospodařování půdy,
6. Spotřeba potravin a míra soběstačnosti v jejich produkci

Rozdělení oblastí ČR z ekonomického hlediska:

- Ü S nejvyšší či vysokou produkční schopností – produkční oblasti (průměrná cena půdy na 5 Kč/m², s nadmořskou výškou do 450 m nad mořem.
- Ü Marginální, okrajové, LFA (horské, znevýhodněné oblasti a malé oblasti)

Z čeho vychází naše zemědělství:

- Ü Zemědělská produkce se v posledních 10-ti letech rapidně zmenšovala. Klesá živočišná výroba. Zemědělství v ČR je ztrátové.

- Ü Průměrná velikost podnikatelských subjektů: Fyzický osob – 40 ha, Družstev – 1500 ha; Obchodních společností – 700 ha; Ostatní – 660 ha
- Ü Průměrná spotřeba hnojiv v ČR: cca 93 kg/ha (2002) oproti 220 kg/ha z 1989 – dusík cca (nyní) 73 kg, Fosfor – 12 kg, Draslík – 7 kg

Způsoby hospodaření v zemědělství:

- Ü **Ekologické zemědělství** - je biologicky a ekologicky vyvážený agrosystém ve kterém je zakázáno používání průmyslových hnojiv a syntetických pesticidů, snaha o využívání lokálních a obnovitelných přírodních zdrojů; u nás cca do 5% zemědělství, převážně louky
- Ü **Konvenční zemědělství** – agrosystém charakterický používáním průmyslových hnojiv a syntetických pesticidů, vedený pro ekonomicky nejvýhodnější produkci.
- Ü **Integrované zemědělství** – agrosystém, který je charakterizován integrací dostupných technických, biologických, chemických a ekologických poznatků. Spojující článek mezi konvenčním a ekologickým hospodařením.
- Ü **Low input:**
 - Systém, který je charakterizován používáním minimálních množství agrochemikálií.
 - Při nižších nákladech jsou pak dosahovány i nižší výnosy.
 - Rentabilita je zpravidla nižší než u integrovaného způsobu hospodaření.
 - Není to systém, je to důsledek nedostatku peněz – vynucený.

Z čeho vychází rozsah produkce:

1. Z požadavků a možností umístění produktů na trhu,
2. Z minulého, do značné míry přetrvávající zaměření zemědělských podniků.

Potraviny a rostlinná výroba:

- Ü Musíme znát rozsah spotřeby základních potravin.
- Ü Je to vlastně celospolečenská objednávka zemědělské produkce.
- Ü Lidí přibývá -> zemědělci budou asi potřeba.

Spotřeba potravin v ČR:

Komodita	m.j.	Predikce	Spotřeba
Vepřové	kg	50	45,7
Hovězí		15	14,3
Drůbeží		17	17,9
Máslo a sádlo		8	9
Rostlinné oleje		20	16,6
Vejce	ks	280	319
Mléko a ml. výrobky	kg	210	197
Obiloviny celkem bez rýže	kg	110	100
Luštěniny	kg	2	2
Brambory	kg	77	78
Zelenina	kg	74,4	81,5
Ovoce mírného pásma	kg	31,4	25,6
Ovoce jižní	kg	31,4	25,6
Cukr	kg	39	36,5
Nealkoholická nápoje	l	87	
Sirupy		40	
Pivo		157,3	
Víno	l	13	
Lihoviny a destiláty	l	8	
Ostatní potraviny	kg	12,8	

Struktura plodin:

Plodina, skupina plodin	Procenta orné půdy	Průměrný výnos t/ha
Obiloviny	53 – 55	4,0
Luskoviny	2	2,3
Jednoleté píce	11	30
Víceleté píce na orné půdě	13	6 (seno)
Olejniny	12	2,3
Len	0,1	3
Brambory	2,4	22
Cukrovka	2,6	43
Zelenina	1,1	16
Pšenice	29	4,3
Ječmen	19	3,7